

Ømheden i sansningens sprog

Forfatterportræt: Eliyah Mesayer.

ANMELDELSE / 19.12.22

Sabitha Söderholm debuterer med en fintsansende digtbog om kolonialisme, klimakrise og mor-datter-kærlighed.

Hans Peter Madison

Sabitha Söderholms debut, prosa- og digtsamlingen *Chellam*, er en opdagelsesrejse, men ikke en opdagelsesrejse ud i det fremmede. Jeg, der er vokset op i Skandinavien, møder for første gang sin amma – sin mor – og begynder at lære naturen, menneskene og traditionerne at kende i den sydliske delstat Tamil Nadu. Det er en kompleks fortælling om identitet – om ikke uden videre at være den, man er. Eller som det formuleres i et af digtene:

»Det er meningen/ jeg skal vide alt dette/ og ikke først nu/ slå det op/ det er meningen/ at ammas bevægelser/ over gryderne/ skulle være lagret/ i min krop.«

De fleste af bogens afsnit tager form af små, sansemættede prosa-indtryk. Jeg, der ser den røde jord, avicennia-træets smaragdgrønne blade, lugter neemtræets honningduftende blomster. Men sansendrykkene er ikke bare sansendryk; de bærer også på en historie. Synet af kvinderne, der hoster »salt under solen, af havets rindende vand« bærer kolonihistorien med sig. Gandhis saltmarch i 1930, hvor kvinderne protesterede mod den britiske kolonimagts afgifter på salt.

På samme måde er interessen for de planter, der kan vokse i saltholdig jord og vand, ikke bare en sansning af naturen, men en nødvendighed under klimakrisen. Tamil Nadus kyststrækninger er et højrisikoområde, når havene stiger. »Der, hvor havet drukner kysterne, vil vi nu dyrke, hvad vi kan.«

“ **Det er ømheden i sansningens sprog, Sabitha Söderholm skriver frem i Chellams fine rejse ind i ukendt kendt territorium.**

Kolonialismen lever videre i naturen. Europæerne medbragte humlen, og den »gror op ad jasminen, slynger sig om hver enkelt gren. Det er svært at skille ad.« Måske kan det læses som en metafor for jegets egen blandede identitet – det europæiske som omklamrende, men også et vilkår? Kolonihistorien er i hvert fald ikke glemt, heller ikke den danske. Den del af danmarkshistorien, vi ikke sætter mindesmærker for herhjemme, er en konkret del af den fysiske virkelighed i Tamil Nadu. Som Fort Dansborg i Tharangambadi, tidligere kendt som Tranquebar. »I Indien hentede man varer som krydderier, særligt peber, bomuldsstoffer og slavegjorte. Tyve rigsdaler for en frisk karl, fjorten rigsdaler for et smukt kvindfolk.«

”Chellam” er på tamil et et kærligt ord, som nogenlunde kan oversættes til ”skat”, og det er det, amma kalder jeg. Amma er jegets guide i det indiske, lærer hende naturen, ritualerne, kogekunsten at kende. Samtidig skal hun selv lære at være mor. »Det viser sig, at amma har givet mig sarien spejlvendt på. I hele mit liv har hun drømt om at klæde sin datter på, men har aldrig skullet klæde andre på end sig selv.«

Det er i denne prøvende, nyfundne – eller længe ventet/nide – mor-datter-kærlighed, *Chellam* finder sine smukkeste øjeblikke. »Jeg har glemt mine modres sprog«, lyder en tilbagevendende sætning. Men hen mod slutningen vokser der en anden kommunikation frem end den talte:

»Da jeg vågner midt i natten, sover amma ved siden af mig på stengulvet. Hendes ånde føles som et sprog mod min ryg.«

Det er ømheden i sansningens sprog, Sabitha Söderholm skriver frem i *Chellams* fine rejse ind i ukendt kendt territorium.

FAKTA

Sabitha Söderholm, *Chellam*, Gads Forlag.

